

THỰC TRẠNG SỬ DỤNG BÀI TẬP GIẢNG DẠY KỸ THUẬT TAY CHO SINH VIÊN CHUYÊN NGÀNH CẦU LÔNG NGÀNH GIÁO DỤC THỂ CHẤT TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỂ DỤC THỂ THAO BẮC NINH

Nguyễn Văn Thạch*

Tóm tắt:

Thông qua các phương pháp nghiên cứu: Tổng hợp và phân tích tài liệu, phương pháp phỏng vấn, phương pháp quan sát sự phạm và toán học thống kê đề tài đã đánh giá được thực trạng sử dụng các bài tập chuyên môn giảng dạy kỹ thuật tay cho sinh viên chuyên ngành Cầu lông ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Từ khóa: Bài tập, kỹ thuật tay, sinh viên chuyên ngành, ngành GDTC, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh,...

Reality of exercises use in teaching hand technique for Badminton major students in Physical Education Faculty at Bac Ninh Sports University

Summary:

Through research methods of document synthesis and analysis, interviewing, pedagogical observation and statistical mathematics, the study has assessed the current situation of using the professional exercises in teaching hand techniques for Badminton major students in Physical Education Faculty at Bac Ninh Sports University

Keywords: Exercises, hand techniques, major students, Physical Education Faculty, Bac Ninh Sports University

ĐẶT VẤN ĐỀ

Đi đôi với việc trang bị về kiến thức lý luận thì vấn đề trang bị kỹ, chiến thuật và thể lực đối với sinh viên Chuyên ngành Cầu lông Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh luôn được chú trọng quan tâm. Đặc biệt, đối với đối tượng sinh viên ngành GDTC thì vấn đề trang bị kỹ thuật càng phải được chú trọng nhằm giúp sinh viên hình thành kỹ thuật chuẩn xác, để họ có thể giảng dạy kỹ thuật chính xác.

Muốn giảng dạy kỹ thuật cho sinh viên đạt hiệu quả cao thì người dạy (giáo viên) ngoài việc nắm vững nguyên tắc giảng dạy kỹ thuật còn phải biết vận dụng một cách hợp lý và khoa học các bài tập giảng dạy kỹ thuật để nâng cao hiệu quả giờ dạy cũng như chất lượng của môn học, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của Nhà trường. Tuy vậy, vấn đề này chưa được quan tâm đúng mức trong thực tiễn giảng dạy tại Bộ môn Cầu lông trong thời gian qua.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Quá trình nghiên cứu đề tài sử dụng các phương pháp nghiên cứu: Tổng hợp và phân tích tài liệu, phương pháp phỏng vấn, phương pháp quan sát sự phạm và toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

1. Thực trạng sử dụng bài tập giảng dạy kỹ thuật tay cho sinh viên Chuyên ngành Cầu lông Ngành Giáo dục thể chất Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

Kỹ thuật thể thao là “những cách thức giải quyết nhiệm vụ vận động hợp lý và có hiệu quả cao nhất”, theo lý thuyết, quá trình hình thành kỹ thuật thể thao phải trải qua ba giai đoạn, gồm: Giai đoạn dạy học ban đầu, giai đoạn dạy học sâu và giai đoạn củng cố hoàn thiện.

Kết quả phân tích chương trình giảng dạy cho thấy, do thời gian học tập môn chuyên ngành có hạn (420 giờ trong chương trình đào tạo của năm 2010 và 300 giờ trong chương trình

*ThS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh; Email: thachbmcl@gmail.com

đào tạo năm 2015) nên việc giảng dạy kỹ thuật cho sinh viên Chuyên ngành Cầu lông Ngành GDTC chỉ được thiết kế đến giai đoạn giảng dạy sâu. Kết thúc giai đoạn này những kỹ thuật mà sinh viên tiếp thu được bắt đầu trở thành kỹ xảo. Việc tập luyện tiếp theo được thực hiện ở các giờ ngoại khóa hoặc trong quá trình công tác trên cơ sở các kỹ thuật đã được hình thành với kỹ năng được trang bị qua 2 giai đoạn này sinh viên đã có thể tham gia thi đấu tương đối tốt môn Cầu lông. Và đảm bảo cho sinh viên hoàn thành yêu cầu đạt trình độ tương đương đẳng cấp 2 VĐV môn chuyên ngành

Bằng phương pháp tổng hợp và phân tích giáo án và quan sát sự phạm trong thực tiễn giảng dạy, chúng tôi đã xác định được các bài tập giảng dạy kỹ thuật chủ yếu được sử dụng trong từng giai đoạn như sau:

Ở giai đoạn giảng dạy ban đầu:

Xác định được 5 nhóm bài tập thường sử dụng trong giảng dạy một kỹ thuật theo trình tự sau:

- Nhóm bài tập mô phỏng không tiếp xúc cầu.
- Nhóm bài tập tiếp xúc cầu có người phục vụ tung cầu.
- Nhóm bài tập kỹ thuật với người phục vụ bằng các kỹ thuật khác.
- Nhóm bài tập tại chỗ đánh cầu theo đường và theo điểm.
- Cuối cùng là nhóm bài tập phối hợp với di chuyển.

Để tìm hiểu cụ thể hơn về mức độ sử dụng của từng nhóm bài tập nêu trên, chúng tôi đã nghiên cứu giáo án lên lớp của giáo viên bộ môn Cầu lông. Các kỹ thuật tay cơ bản đều được bắt đầu giảng dạy ở học phần 1 và kết thúc giai đoạn giảng dạy ban đầu ở học phần 2 của chương trình. Kết quả được thể hiện ở bảng 1.

Bảng 1. Mức độ sử dụng các nhóm bài tập trong giảng dạy một kỹ thuật ở giai đoạn ban đầu cho sinh viên Chuyên ngành Cầu lông Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

TT	Nhóm bài tập	Học phần 1			Học phần 2		
		Số lượng bài tập sử dụng	Số giáo án thực hiện	Thời gian bài tập trong mỗi giáo án	Số lượng bài tập sử dụng	Số giáo án thực hiện	Thời gian bài tập trong mỗi giáo án
1	Nhóm bài tập mô phỏng kỹ thuật	1 - 2	2 - 6	10' - 30'	0 - 1	1 - 3	10' - 20'
2	Nhóm bài tập tiếp xúc cầu với người phục vụ tung cầu	0 - 1	1 - 3	10' - 30'	0	0	0
3	Nhóm bài tập kỹ thuật với người phục vụ bằng kỹ thuật khác	2 - 3	3 - 5	10' - 30'	2 - 3	3 - 4	15' - 30'
4	Nhóm bài tập thực hiện kỹ thuật tại chỗ đánh cầu theo đường, điểm.	3 - 4	2 - 4	15' - 20'	3 - 4	2 - 5	15' - 30'
5	Nhóm bài tập kỹ thuật phối hợp với di chuyển	0	0	0	2 - 3	2 - 5	15' - 20'

Từ kết quả trên cho phép chúng tôi đi đến một số nhận định:

- Tổng số bài tập cho mỗi kỹ thuật trong học phần chỉ gồm 10 - 11 bài là không nhiều. Qua trao đổi với giáo viên bộ môn luận án được biết số lượng bài tập có hạn là do một số nguyên nhân sau:

Thứ nhất, thời gian dành cho giảng dạy kỹ thuật tay còn rất hạn chế, chỉ chiếm chưa đầy 30%

tổng thời gian dành cho sinh viên chuyên ngành.

Thứ hai, giai đoạn giảng dạy kỹ thuật ban đầu được xác định bắt đầu từ khi sinh viên tiếp xúc với môn học, nên việc lựa chọn bài tập giảng dạy kỹ thuật ở giai đoạn này còn gặp rất nhiều khó khăn, đặc biệt là khi trong lớp còn nhiều đối tượng mới bắt đầu tiếp xúc với môn Cầu lông.

Phối hợp đánh cầu tại chỗ là một trong số các nhóm bài tập được sử dụng nhiều trong giảng dạy kỹ thuật cầu lông (Ảnh minh họa)

Thứ ba, việc lựa chọn bài tập phụ thuộc rất nhiều vào trình độ và kinh nghiệm của giáo viên. Giáo viên có trình độ và kinh nghiệm tốt sẽ lựa chọn được nhiều bài tập hơn và ngược lại giáo viên mới, ít kinh nghiệm sẽ khó khăn hơn trong việc lựa chọn các bài tập cho công tác giảng dạy.

- Việc sử dụng nhóm bài tập mô phỏng kỹ thuật ở học phần 2 là không hợp lý. Do theo chương trình, toàn bộ kỹ thuật cơ bản đã được trang bị ở học phần 1, nên việc sử dụng nhóm bài tập này chỉ nên áp dụng ở học phần 1, còn ở các học phần tiếp theo nên sử dụng các nhóm bài tập nhằm củng cố và hoàn thiện kỹ thuật tùy theo mục đích và yêu cầu của từng giai đoạn và từng giáo án.

- Mỗi nhóm bài tập thường được sử dụng trong 2 - 5 giáo án là phù hợp, bởi mỗi bài tập ở giai đoạn này đều nhằm mục đích nhất định. Tuy nhiên cũng có những bài tập chỉ sử dụng trong 1 - 2 giáo án do cấu trúc đơn giản của kỹ thuật và thời gian dành cho các nội dung này còn hạn chế trong chương trình.

- Thời gian bài tập thực hiện trong mỗi giáo án tối thiểu là 10' và tối đa là 30', thời gian này có sự dịch chuyển dần theo yêu cầu giảng dạy của mỗi giáo án là phù hợp. Ở những giáo án đầu, sau khi giới thiệu kỹ thuật thì các bài tập mô phỏng sẽ được ưu tiên sử dụng hơn cả. Sau khi định hình kỹ thuật đã hình thành, thời gian dành cho các bài tập này sẽ giảm dần để bổ sung cho các bài tập khác ở giai đoạn sau. Đây là sự phân phối và điều chỉnh hợp lý để đảm bảo nguyên tắc tăng dần yêu cầu trong quá trình giảng dạy kỹ thuật cho người tập.

Giai đoạn dạy học sâu:

Kết thúc giai đoạn giảng dạy ban đầu, người tập đã hình thành kỹ năng động tác, tuy nhiên quá trình hình thành kỹ thuật vẫn còn những sai lầm. Những sai sót này sẽ được tiếp tục sửa chữa ở giai đoạn giảng dạy sâu. Giai đoạn này, Bộ môn Cầu lông thường sử dụng các nhóm bài tập phối hợp cho kỹ thuật tay như sau:

- Nhóm bài tập phối hợp một loại kỹ thuật tay với các kỹ thuật di chuyển.

- Nhóm bài tập sử dụng một kỹ thuật phối hợp đánh cầu nhiều đường khác nhau.

- Nhóm bài tập phối hợp 2 kỹ thuật đánh cầu tại chỗ.

- Nhóm bài tập phối hợp 2 kỹ thuật với di chuyển.

- Phối hợp nhiều kỹ thuật đánh cầu ở các điểm khác nhau vào một điểm.

- Phối hợp nhiều kỹ thuật đánh cầu ở các điểm khác nhau đánh vào nhiều điểm.

- Nhóm bài tập thi đấu.

Như vậy, việc giảng dạy sinh viên Chuyên ngành Cầu lông ở giai đoạn này có thể ứng dụng rất nhiều và đa dạng các loại bài tập khác nhau. Thực trạng sử dụng các nhóm bài tập trên ở giai đoạn này được trình bày tại bảng 2.

Những số liệu ở bảng trên đã cho một số nhận định sau:

- Sự ngắt quãng trong quá trình giảng dạy kỹ thuật (học phần 5 chỉ tập trung vào tập luyện chiến thuật là chính) của chương trình là không hợp lý, do quá trình hình thành kỹ thuật là cả một quá trình tập luyện liên tục. Vì vậy, để khắc phục, trong quá trình biên soạn giáo án ở phần 6 giáo viên Bộ môn đã dành thời lượng nhiều hơn để tiến hành tập luyện kỹ thuật thông qua các nhóm bài tập phối hợp đã được nêu ở trên.

- Số lượng tối đa các bài tập giảng dạy kỹ thuật tay cho sinh viên đã tăng lên 24 bài ở học phần 3, song lại giảm dần còn 17 bài ở học phần 4 và 19 bài ở học phần 6. Đây là vấn đề tất yếu vì thời lượng dành cho giảng dạy kỹ thuật của học phần 3 (40 giờ) lớn hơn nhiều so với 6 giờ + 10 giờ thi đấu (học phần 4) và 10 giờ + 18 giờ thi đấu (học phần 6).

Bảng 2. Mức độ sử dụng các nhóm bài tập giảng dạy kỹ thuật ở giai đoạn dạy học sâu cho sinh viên Chuyên ngành Cầu lông Ngành GDTC Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

TT	Nhóm bài tập	Học phần 3			Học phần 4			Học phần 6		
		Số lượng bài tập sử dụng	Số giáo án thực hiện	Thời gian bài tập trong mỗi giáo án	Số lượng bài tập sử dụng	Số giáo án thực hiện	Thời gian bài tập trong mỗi giáo án	Số lượng bài tập sử dụng	Số giáo án thực hiện	Thời gian bài tập trong mỗi giáo án
1	Phối hợp một kỹ thuật tay với kỹ thuật di chuyển	3 - 4	4 - 5	15' - 20'	0	0	0	2 - 4	3 - 4	10' - 15'
2	Một kỹ thuật tay phối hợp đánh nhiều đường khác nhau	1 - 2	2 - 3	15' - 25'	3 - 4	3 - 4	15' - 20'	3 - 5	4 - 5	10' - 20'
3	Phối hợp hai kỹ thuật tay với di chuyển	7 - 8	3 - 5	10' - 20'	4 - 5	2 - 3	10' - 15'	3 - 4	3 - 4	10' - 15'
4	Phối hợp hai kỹ thuật tay đánh cầu tại chỗ	1 - 2	2 - 3	15' - 20'	0	0	0	0	0	0
5	Phối hợp nhiều kỹ thuật đánh cầu ở các điểm khác nhau vào 1 điểm	3 - 4	3 - 5	10' - 15'	2 - 3	2 - 3	10' - 15'	0	0	0
6	Phối hợp nhiều kỹ thuật đánh cầu ở các điểm khác nhau vào nhiều điểm	3 - 4	3 - 5	10' - 15'	1 - 2	1 - 2	10' - 15'	2 - 3	3 - 4	10' - 15'
7	Nhóm bài tập thi đấu	0	0	0	3	8 - 10	15' - 60'	3	10 - 14	20' - 90'

- Các bài tập được sử dụng nhiều nhất thuộc nhóm phối hợp 2 kỹ thuật tay với di chuyển, đồng thời nhóm bài tập này lại được sử dụng ở 3 học phần. Nhóm bài tập được sử dụng ít nhất và chỉ trong một học phần là phối hợp 2 kỹ thuật tay đánh cầu tại chỗ. Mặc dù đây là nhóm bài tập mang tính đơn điệu song lại có tác dụng rất tốt cho việc hoàn thiện kỹ thuật, đồng thời nâng cao khả năng thực hiện chiến thuật trong thi đấu. Việc sử dụng ít bài tập ở nhóm này và ở các nhóm khác thể hiện sự mất cân đối trong sử dụng bài tập và hạn chế của giáo viên khi lựa chọn bài tập giảng dạy.

- Số lượng bài tập thi đấu tuy không nhiều nhưng tổng thời gian dành cho các bài tập này ở học phần 4 và học phần 6 là tương đối cao, đồng thời số giáo án có nội dung bài tập này cũng tương đối nhiều (10 giáo án ở học phần 4 và ở học phần 6 là 14 giáo án).

- Thời gian mỗi bài tập không quá 25 phút trong cả 3 học phần là tương đối hợp lý do các bài tập phối hợp ở giai đoạn này thường có cường độ cao, tiêu hao năng lượng lớn và tạo ra mệt mỏi nhanh hơn ở giai đoạn giảng dạy ban đầu. Tuy nhiên ở các bài tập thi đấu có những giáo án thực hiện gần hết 100% thời gian (trừ

thời gian khởi động) là do yêu cầu của mục đích tham gia thi đấu trong quá trình học tập.

KẾT LUẬN

- Nội dung các bài tập tác động tương đối toàn diện tới các kỹ thuật tay của sinh viên. Độ khó các bài tập được tăng dần theo các giai đoạn giảng dạy, đảm bảo nguyên tắc tính hệ thống và tăng dần yêu cầu của phương pháp GDTC.

- Số lượng các bài tập sử dụng trong quá trình giảng dạy còn hạn chế về số lượng và chưa phù hợp với lý thuyết huấn luyện trong giảng dạy, đã làm giảm hiệu quả giảng dạy kỹ thuật tay cho sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Văn Đức, Trần Văn Vinh, Nguyễn Văn Thạch, Trương Văn Minh, Nguyễn Thị Huyền (2015), *Giáo trình Cầu lông*, Nxb TDTT, Hà Nội.

2. Nguyễn Toán, Phạm Danh Tồn (2000), *Lý luận và phương pháp thể dục thể thao*, Nxb TDTT, Hà Nội.

3. Trường Đại học TDTT Bắc Ninh - Bộ môn Cầu lông (2010), *Chương trình Cầu lông dành cho sinh viên chuyên ngành Cầu lông ngành GDTC năm 2010*, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh, Bắc Ninh.